

**ZAGADNIENIA EGZAMINACYJNE
Z PROGRAMU KURSU TERAPII MANUALNEJ HOLISTYCZNEJ
– CZĘŚĆ TEORETYCZNA**

Część I

- T.I.1 Modele rozumienia patogenezy czynnościowej oraz procesu kompensacyjnego w narządzie ruchu:
- mechanistyczny
 - mechanistyczny rozwinięty
 - dynamiczny.
- T.I.2 Sfery osobowości człowieka w koncepcji TMH – charakterystyka:
- środowiskowo-społeczna
 - psychiczno-duchowa
 - narządu ruchu (parietalna)
 - narządów wewnętrznych
 - płynów ustrojowych
 - filogenetyczno-ontogenetyczna.
- T.I.3 Co to jest sfera parietalna?
- T.I.4 Szlak migrenowo-wegetatywny.
- T.I.5 Punkty kontaktowe:
- przepływ informacji pomiędzy sferami osobowości
 - przepływ informacji w narządzie ruchu
- T.I.6 Dostęp do aferencji – definicja.
- T.I.7 Dostęp do aferencji z różnych sfer osobowości.
- T.I.8 Dostęp do aferencji ze struktur łącznotkankowych.
- T.I.9 Dostęp do aferencji z mięśni.
- T.I.10 Dostęp do aferencji z obszarów zaopatrywanych przez tylną i przednią gałąź nerwu rdzeniowego.
- T.I.11 Dostęp do aferencji ze stawu międzywyrostkowego.
- T.I.12 Definicja terapii manualnej holistycznej (TMH).
- T.I.13 Rozwinięcie definicji TMH: czynnościowa zmiana stanu tkanek – jej cechy objawowe, palpacyjne i różnicujące ze stanem zapalnym.
- T.I.14 Fazy rozwoju biologicznej aktywności CZST w patologii czynnościowej.
- T.I.15 Rodzaje aktywności CZST w patologii czynnościowej:
- punkty maksymalnie bolesne
 - pola punktów spustowych
 - punkty swoiste dla dysfunkcji stawowej
 - strefy komórkowo-bólowe tkanki podskórnej.
- T.I.16 Test kontrolny i jego znaczenie w modelu dynamicznym badania oraz terapii.
- T.I.17 Pojęcie diagnozy w modelu dynamicznym terapii zaburzeń czynności narządu ruchu.
- T.I.18 Rola terapeuty w kontekście dynamicznego rozumienia procesu leczniczego zaburzeń czynności narządu ruchu.
- T.I.19 Seans zabiegowy: rytuał, wywiad – rola i znaczenie.
- T.I.20 Seans zabiegowy – badanie (w tym rola analizy dokumentacji z dotychczasowego leczenia, rtg).
- T.I.21 Seans zabiegowy – zabieg. W tym rola i znaczenie przekazu niewerbalnego.
- T.I.22 Seans zabiegowy – rola i znaczenie jatrogennego przekazu werbalnego i niewerbalnego.
- T.I.23 Seans zabiegowy – reakcje pozabiegowe.
- T.I.24 Reakcje pozabiegowe; natychmiastowe i opóźnione – ich rola i znaczenie w terapii.
- T.I.25 Podwójna rola segmentu ruchowego kręgosłupa - znaczenie w etiopatologii oraz terapii.

- T.I.26 Wskazania i przeciwwskazania do stosowania różnych zabiegów w medycynie manualnej.
- T.I.27 Zakresy i rodzaje ruchu w stawie: czynny, bierny, fizjologiczny, parafizjologiczny.
- T.I.28 Granica fizjologiczna i anatomiczna ruchu w stawie - znaczenie tych pojęć w mobilizacjach biernych z impulsem.
- T.I.29 Mobilizacje bierne, czynne, bierne własne, z impulsem – omów zasady ich wykonywania.
- T.I.30 Rodzaje zabiegów: biomechaniczne, odruchowe, słowo – wymień ich rodzaje, scharakteryzuj każdą grupę.
- T.I.31 Kiedy miednica jest w równowadze statycznej?
- T.I.32 Cechy rzeczywistej nierówności długości kończyn dolnych w badaniu narządu podporowego.
- T.I.33 Procedura korygowania rzeczywistej nierówności w długości kończyn dolnych - instruktaż dla pacjenta.
- T.I.34 Segment ruchowy kręgosłupa – budowa anatomiczna.
- T.I.35 Segment ruchowy kręgosłupa – jego funkcja biomechaniczna i odruchowa.
- T.I.36 Zespół segmentu ruchowego kręgosłupa jako zespół pseudokorzeniowy.
- T.I.37 Reakcja Lovett pozytywna.
- T.I.38 Reakcja Lovett negatywna.
- T.I.39 Skolioza czynnościowa: fizjologiczna i paradoksalna - charakterystyka, przyczyny.
- T.I.40 Tylne gałęzie nerwu rdzeniowego, jej znaczenie w etiopatologii zaburzeń czynnościowych oraz w terapii.
- T.I.41 Przednie gałęzie nerwu rdzeniowego, jej znaczenie w etiopatologii zaburzeń czynnościowych oraz w terapii.
- T.I.42 Zawartość otworu międzykręgowego.
- T.I.43 Zmiany komórkowo-bólowe - przyczyny, znaczenie w badaniu i terapii.
- T.I.44 Ruchomość stawu krzyżowo-biodrowego
- ruchy ślizgowe
 - ruchy rotacyjne
 - nutacja
 - kontrnutacja
 - ruchy kontralateralne
- T.I.45 Wymień i omów typy miednicy oraz kongruencje i niekongruencje z naturalnymi krzywiznami kręgosłupa, stawami krzyżowo-biodrowymi i stawami biodrowymi. Możesz posłużyć się zdjęciami rtg.
- T.I.46 Charakterystyka czynności statycznych miednicy wysoko zasymilowanej.
- T.I.47 Charakterystyka czynności statycznych miednicy przeciążeniowej.
- T.I.48 Charakterystyka czynności statycznych miednicy pośredniej.
- T.I.49 Uszkodzenie wewnątrzdykowe; charakterystyka zaburzenia i jego konsekwencje dla całego segmentu ruchowego kręgosłupa.
- T.I.50 Wypadnięcie jądra miazdżystego - wskazanie czy przeciwwskazanie do stosowania terapii manualnej.
- T.I.51 Próba Laseque'a – interpretacja.
- T.I.52 Zasady zalecania i wykonywania mobilizacji czynnych kręgosłupa.
- T.I.53 Postępowanie w stanach ostrych dolegliwości bólowych rejonu lędźwiowo-krzyżowego.
- T.I.54 Postępowanie w stanach ostrych dolegliwości bólowych rejonu lędźwiowego górnego.
- T.I.55 Postępowanie w stanach ostrych dolegliwości bólowych rejonu dolnego odcinka piersiowego kręgosłupa.
- T.I.56 Postępowanie w stanach ostrych dolegliwości bólowych przy koksalgiiach.
- T.I.57 Postępowanie w stanach ostrych dolegliwości bólowych rejonu szyjno-barkowego.
- T.I.58 Bierny aparat stabilizujący segment ruchowy kręgosłupa - jego rola biomechaniczna i odruchowa.

T.I.59 Pozorna nierówność w długości kkd - jej przyczyny i znaczenie w ukrytych zaburzeniach czynności ruchowych

Część II

- T.II.1 Techniki energii mięśni - pir, stretching.
- T.II.2 Mięśnie: posturalne, toniczne, fazowe.
- T.II.3 Typy mięśniowej nierównowagi statycznej:
 - zespół hiperlordozy lędźwiowej
 - zespół dyslordozy lędźwiowej
 - zespół hiperlordozy szyjnej
 - zespoły mieszane.
- T.II.4 Typy mięśniowej nierównowagi statycznej a typy miednicy.
- T.II.5 Przyczyny dysfunkcji mięśniowych.
- T.II.6 Mięśniowe punkty maksymalnie bolesne i ich charakterystyka.
- T.II.7 Zespół hiperlordozy lędźwiowej: sztywna, wiotka.
- T.II.8 Zespół dyslordozy lędźwiowej .
- T.II.9 Zespół hiperlordozy szyjnej.
- T.II.10 Objawy CZST mm gastrocnemius, soleus; badanie, terapia.
- T.II.11 Objawy CZST m. biceps femoris; badanie, terapia.
- T.II.12 Objawy CZST m. rectus femoris, badanie, terapia.
- T.II.13 Objawy CZST m. tensor fasciae latae; badanie, terapia.
- T.II.14 Objawy CZST m. iliopsoas; badanie, terapia.
- T.II.15 Objawy CZST m. piriformis; badanie, terapia.
- T.II.16 Objawy CZST m. quadratus lumborum; badanie, terapia.
- T.II.17 Objawy CZST m. iliocostalis; badanie, terapia.
- T.II.18 Objawy CZST m. levator scapulae; badanie, terapia.
- T.II.19 Objawy CZST m. trapezius pars descendens; badanie, terapia.
- T.II.20 Objawy CZST mm scaleni; badanie, terapia.
- T.II.21 Objawy CZST mm erectores capitis; badanie, terapia.
- T.II.22 Pir - mięśni z osobą pomagającą i samodzielna – zasady.
- T.II.23 Mięśniowa nierównowaga statyczna - charakterystyka ogólna.
- T.II.24 Warunki terapii mięśniowej nierównowagi statycznej
 - wyciszanie aktywności zespołu srk
 - pir
 - trening autogenny i inne techniki relaksacyjne
 - terapia i trening mięśni osłabionych (przykłady)
 - mięśnie jako nośnik informacji psychogennych.
- T.II.25 Brzuszny mechanizm wspomaganie prostowania i stabilizacji postawy. Ruch bierny – eutonia.
- T.II.26 Wzorzec torebkowy stawu biodrowego, jego związek z zespołem hiperlordozy lędźwiowej.
- T.II.27 Siady. Program „biodro”- uzasadnij potrzebę wykonywania oraz wskaznia.
- T.II.28 Program „stopa”:- ocena zaburzeń czynności stóp.
- T.II.29 Program „stopa”:- podział oraz przyczyny deformacji stóp.
- T.II.30 Program „stopa”:- spiralna konstrukcja trójwymiarowa stopy.
- T.II.31 Program „stopa”:- „spięca” stopa.
- T.II.32 Program „stopa”:- sposoby zaopatrzenia stóp w pomoce ortopedyczne.
- T.II.33 Program „stopa”:- zasady uczenia autoterapii dysfunkcji i deformacji stóp.

- T.II.34 Objawy CZST wszystkich części wk-g , badanie i terapia.
- T.II.35 Objawy CZST ww k-b, badanie, terapia.
- T.II.36 Objawy CZST wb-l, badanie i terapia.
- T.II.37 Objawy CZST ww m-k Ths, Thm, badanie, terapia.
- T.II.38 Objawy CZST ww m-k Th/L, badanie, terapia.
- T.II.39 Objawy CZST ww m-k L, badanie, terapia.
- T.II.40 Objawy CZST wnk kości krzyżowej, badanie, terapia.
- T.II.41 Objawy CZST okostnej krętarza większego i kbtg; badanie, terapia.
- T.II.42 Objawy CZST struktur otaczających kość ogonową:
 - więzadła
 - chrząstkozrost
 - przyczepy m. guzicznego
 - przyczepy m. dźwigacza odbytu
- T.II.43 Objawy CZST okostnej koniuszka żebra 12 – go; badanie, terapia.
- T.II.44 Objawy CZST niektórych struktur obręczy barkowej; badanie, terapia:
 - torebka stawu barkowo-obojczykowego
 - torebka stawu mostkowo-obojczykowego
 - przyczepy na kącie górnym łopatki.
- T.II.45 Objawy CZST struktur łącznotkankowych połączenia głowowo-szyjnego; badanie, terapia.
- T.II.46 Objawy CZST niektórych struktur obręczy barkowej; badanie, terapia:
 - okostna wyrostka kruczego łopatki
 - przyczep początkowy głowy długiej m. trójgłowego ramienia
- T.II.47 Igłoterapia – obszary zastosowania (pps, pmb, psds).
- T.II.48 Igłoterapia – zalety i wady.
- T.II.49 Igłoterapia – cechy podstawowe jako zabiegu odruchowego.
- T.II.50 Igłoterapia – wskazania i przeciwwskazania .
- T.II.51 Skb – zastosowanie i znaczenie zasady bezbolesności i ruchu przeciwnego.
- T.II.52 Zasady budowania bariery dla mobilizacji z impulsem L, Thi, C. Różnice w stosunku do pojęcia „ryglowanie”.
- T.II.53 Patogeneza zaburzeń czynności struktur anatomicznych dna miednicy.
- T.II.54 Zalety i wady mobilizacji per rectum. Reakcje pozabiegowe.
- T.II.55 Wpływ niektórych mięśni dna miednicy na biomechanikę ssk-b.
- T.II.56 Dno miednicy jako jeden z elementów brzusznego mechanizmu wspomagania prostowania i stabilizacji postawy.
- T.II.57 Zaburzenia funkcji zwieraczy odbytu. Patogeneza tych zaburzeń i ich znaczenie w generowaniu objawów.

Część III

- T.III.1 Istotne dla oceny czynności statycznych elementy zdjęć przeglądowych rtg.
- T.III.2 Zadania diagnostyki radiologicznej w terapii manualnej: struktura, czynność (statyczna i dynamiczna). Ocena wskazań i przeciwwskazań.
- T.III.3 Ocena struktury oraz czynności statycznych miednicy na podanym przykładzie rtg.
- T.III.4 Ocena struktury oraz czynności statycznych odcinka L kręgosłupa na podanym przykładzie rtg.
- T.III.5 Ocena czynności statycznych oraz struktury odcinka Th kręgosłupa na podanym przykładzie rtg.
- T.III.6 Ocena struktury oraz czynności statycznych odcinka C kręgosłupa na podanym przykładzie rtg.

- T.III.7 Ocena struktury oraz czynności statycznych połączenia głowowo-szyjnego na podanym przykładzie rtg.
- T.III.8 Ocena zdjęć czynnościowych C oraz połączenia głowowo – szyjnego na podanym przykładzie rtg.
- T.III.9 Opisz i scharakteryzuj typy miednicy pod względem ich cech rtg.
- T.III.10 Opisz i scharakteryzuj cechy radiologiczne nierównowagi statycznej miednicy.
- T.III.11 Cechy radiologiczne w budowie i czynności ssk-b.
- T.III.12 Oceń strukturę oraz czynności statyczne kręgosłupa L, L/S w projekcji a-p oraz bocznej.
- T.III.13 Kręgozmyk rzekomy i rzeczywisty; diagnostyka różnicująca obydwu rodzaje ześlizgów. Wskazania i przeciwwskazania.
- T.III.14 Cechy zaburzeń czynności żeber oraz kręgosłupa piersiowego widziane w rtg.
- T.III.15 Najczęściej występujące zmiany strukturalne wrodzone i nabyte kręgosłupa piersiowego.
- T.III.16 Anatomia czynnościowa kręgosłupa C2 – C7 w ocenie rtg.
- T.III.17 Ocena rtg czynności statycznych C2 – C7 w projekcji a-p oraz bocznej.
- T.III.18 Ocena rtg czynności dynamicznych C2 – C7.
- T.III.19 Przeciwwskazania do mobilizacji z impulsem C2 – C7 w ocenie rtg.
- T.III.20 Anatomia połączenia głowowo-szyjnego w ocenie rtg.
- T.III.21 Cechy wgłobienia podstawnego w ocenie rtg.
- T.III.22 Cechy nadruchości połączenia głowowo-szyjnego w ocenie rtg.
- T.III.23 Ocena czynności statycznych Co/C1/C2 w obrazie rtg.
- T.III.24 Ocena czynności dynamicznych Co/C1/C2 na zdjęciach czynnościowych.
- T.III.25 Przeciwwskazania do stosowania zabiegów biomechanicznych na poziomie połączenia głowowo-szyjnego widziane w rtg.

Część IV

- T.IV.1 Gra stawowa, gra ślizgu stawowego.
- T.IV.2 Zasada wklęsłości - wypukłości. Kierunek ślizgu i toczenia.
- T.IV.3 Trakcja i dystrakcja.
- T.IV.4 Czucie końcowe ślizgu - twarde zatrzymanie, miękkie zatrzymanie; sprężynowanie.
- T.IV.5 Zasady mobilizacji uruchamiających stawy obwodowe.
- T.IV.6 Badanie gry stawowej i mobilizacje uruchamiające stawy - zasady ogólne.
- T.IV.7 Płaszczyzna leczenia dysfunkcji stawowej.
- T.IV.8 Pojęcie nadruchości i ograniczenia ruchomości stawowej.
- T.IV.9 Przyczyny pozastawowe zaburzeń czynności stawów obwodowych.
- T.IV.10 Odbiorcy i nadawcy – odbiorcy informacji stawów narządu ruchu.
- T.IV.11 Przyczyny pozastawowe w patogenezie oraz terapii dysfunkcji stawów ręki i przedramienia.
- T.IV.12 Możliwości zabiegów odruchowych w terapii dysfunkcji stawu łokciowego.
- T.IV.13 Przyczyny pozastawowe w patogenezie oraz terapii dysfunkcji stawów ramiennego i obręczy barkowej.
- T.IV.14 Przyczyny pozastawowe w patogenezie oraz terapii dysfunkcji stawów stopy, skokowych i podudzia
- T.IV.15 Możliwości zabiegów odruchowych w terapii dysfunkcji stawu kolanowego.
- T.IV.16 Pozycja spoczynkowa dla stawu.
- T.IV.17 Pozycja spoczynkowa aktualna dla stawu.
- T.IV.18 Interakcje w łańcuchach przyczynowo-skutkowych. Refleks biograficzny.
- T.IV.19 Najczęściej spotykane interakcje wk-g.
- T.IV.20 Najczęściej spotykane interakcje wwk-b.

- T.IV.21 Najczęściej spotykane interakcje wb-1.
- T.IV.22 Najczęściej spotykane interakcje struktur anatomicznych dna miednicy.
- T.IV.23 Najczęściej spotykane interakcje srk i wnk rejonu Lm, L, L/S.
- T.IV.24 Najczęściej spotykane interakcje srk rejonu czynnościowego przejścia piersiowo-lędźwiowego.
- T.IV.25 Najczęściej spotykane interakcje srk rejonu Thm oraz Ths.
- T.IV.26 Najczęściej spotykane interakcje srk C/Th, Cm.
- T.IV.27 Najczęściej spotykane interakcje połączenia głowowo-szyjnego.
- T.IV.28 Najczęściej spotykane interakcje systemu żuchwowo-gnykowego.
- T.IV.29 Interakcje mm łydki.
- T.IV.30 Interakcje m. dwugłowego uda.
- T.IV.31 Interakcje m. gruszkowatego.
- T.IV.32 Rola i znaczenie wzorca torebkowego stawu biodrowego w interakcjach z innymi strukturami narządu ruchu.
- T.IV.33 Interakcje m. prostego uda.
- T.IV.34 Interakcje m. napinacza powięzi szerokiej.
- T.IV.35 Interakcje mm przywodzicieli uda.
- T.IV.36 Interakcje m. biodrowo-lędźwiowego.
- T.IV.37 Interakcje m. prostownika grzbietu w L.
- T.IV.38 Interakcje m. prostego brzucha.
- T.IV.39 Interakcje mm skośnych oraz poprzecznego brzucha.
- T.IV.40 Interakcje m. piersiowego większego.
- T.IV.41 Interakcje mm karku.
- T.IV.42 Interakcje mm podpotylicznych.

Część V

- T.V.1 Zespół łuku atlasu (wg Arlena). Objawy, patogeneza, terapia.
- T.V.2 Zespół mm podpotylicznych (wg Lewita). Objawy, patogeneza, terapia.
- T.V.3 Kręcz karku. Objawy, patogeneza, terapia.
- T.V.4 Zespół C6. Objawy, patogeneza, terapia.
- T.V.5 Zespół C7. Objawy, patogeneza, terapia.
- T.V.6 Zespół C8. Objawy, patogeneza, terapia.
- T.V.7 Zespół bolesnego barku. Objawy, patogeneza, terapia.
- T.V.8 Epicondylalgia („łokieć tenisisty”). Objawy, patogeneza, terapia.
- T.V.9 Zespół kanału nadgarstka. Objawy, patogeneza, terapia.
- T.V.10 Dorsalgia. Objawy, patogeneza, terapia.
- T.V.11 Zespół stawu żebra 1. Objawy, patogeneza, terapia.
- T.V.12 Zespół czynnościowego przejścia piersiowo-lędźwiowego. Objawy brzuszno-pachwinowe. Patogeneza, terapia.
- T.V.13 Zespół czynnościowego przejścia piersiowo-lędźwiowego. Objawy typu „lumbago górnego”. Patogeneza, terapia.
- T.V.14 Zespół czynnościowego przejścia piersiowo-lędźwiowego. Objawy typu „lumbago dolnego”. Patogeneza, terapia.
- T.V.15 Zespół czynnościowego przejścia piersiowo-lędźwiowego a objawy zespołu jelita grubego nadwrażliwego. Patogeneza, terapia
- T.V.16 Wypuklina i wypadnięcie jądra miążdżystego. Konflikt korzeniowo-dyskowy aktywny i nieaktywny. Objawy, patogeneza, terapia.
- T.V.17 Ischialgia gruszkowata. Objawy, patogeneza, terapia.

- T.V.18 Koksalgia bez koksartrozy. Objawy, patogeneza, terapia.
- T.V.19 Koksalgia z koksartrozą. Objawy, patogeneza, terapia.
- T.V.20 Koksartroza pierwotna i wtórna. Skłonności do koksartrozy.
- T.V.21 Zespół zaburzeń czynności stawu biodrowego; znaczenie punktów swoistych dla jego dysfunkcji, dystrakcji i innych technik badawczych.
- T.V.22 Zespół pseudołagodkowy kolana. Objawy, patogeneza, terapia.
- T.V.23 Zespoły bólowe kości ogonowej. Objawy, patogeneza, terapia.
- T.V.24 Zespół pointubacyjny. Objawy, patogeneza, terapia.
- T.V.25 Zespoły migrenowo-wegetatywne: migrena przeciążeniowa i wegetatywna. Objawy, patogeneza, terapia.
- T.V.26 Zaburzenia czynnościowe narządów jamy brzucha. Objawy, patogeneza, terapia.
- T.V.27 Zaburzenia czynnościowe narządów miednicy małej. Objawy, patogeneza, terapia.
- T.V.28 Zaburzenia widzenia i słyszenia. Objawy, patogeneza, terapia.
- T.V.29 „Globus hystericus”. Objawy, patogeneza, terapia.
- T.V.30 Zespół utrudnionego kontaktu z otoczeniem. Objawy, patogeneza, terapia.
- T.V.31 Zespół wk-g. Anatomia, objawy, patogeneza, terapia
- T.V.32 Zespół wb-l. Anatomia, objawy, patogeneza, terapia.
- T.V.33 Zespół wwk-b. Anatomia, objawy, patogeneza, terapia.
- T.V.34 Zespoły wwm-k i wn-k przejścia L/S i kości krzyżowej. Anatomia, objawy, patogeneza, terapia.
- T.V.35 Zespoły wwm-k Lm. Anatomia, objawy, patogeneza, terapia.
- T.V.36 Zespoły wwm-k czynnościowego przejścia Th/L. Anatomia, objawy, patogeneza, terapia.
- T.V.37 Zespoły wwm-k Tm. Anatomia, objawy, patogeneza, terapia.
- T.V.38 Zespoły wwm-k Ths. Anatomia, objawy, patogeneza, terapia.
- T.V.39 Zespoły mm związanych z łukiem atlasu. Anatomia, objawy, patogeneza, terapia.
- T.V.40 Zespoły mm karku i mm pochyłych szyi. Anatomia, objawy, patogeneza, terapia.
- T.V.41 Zespoły mm systemu żuchwowo-gnykowego. Anatomia, objawy, patogeneza, terapia.
- T.V.42 Zespół m. piersiowego większego. Anatomia, objawy, patogeneza, terapia.
- T.V.43 Zespoły m. biodrowo-żebrowego. Anatomia, objawy, patogeneza, terapia.
- T.V.44 Zespół m. czworobocznego lędźwi. Anatomia, objawy, patogeneza, terapia.
- T.V.45 Zespół m. biodrowo-lędźwiowego. Anatomia, objawy, patogeneza, terapia.
- T.V.46 Zespół m. gruszkowatego. Anatomia, objawy, patogeneza, terapia.
- T.V.47 Zespoły mm: guziczego, dźwigaczy odbytu, zwieraczy odbytu. Anatomia, objawy, patogeneza, terapia.
- T.V.48 Zespół m. napinacza powięzi szerokiej. Anatomia, objawy, patogeneza, terapia.
- T.V.49 Zespół mm grupy kulszowo-goleniowej. Anatomia, objawy, patogeneza, terapia.
- T.V.50 Zespół górnego otworu klatki piersiowej. Objawy, patogeneza, terapia.